

ULUS SESİ

— SIYASAL GÜNDELİK TÜRK GAZETESİ —

Sayı 1233

30 Mayıs 1939

Salı

Sayısı 100 Paradır.

On ikinci yıl

Kuruluş yılı 1 Ağustos 927

C. H. Partisi Kurultayı dün toplandı.

Millî Şef İsmet İnönü

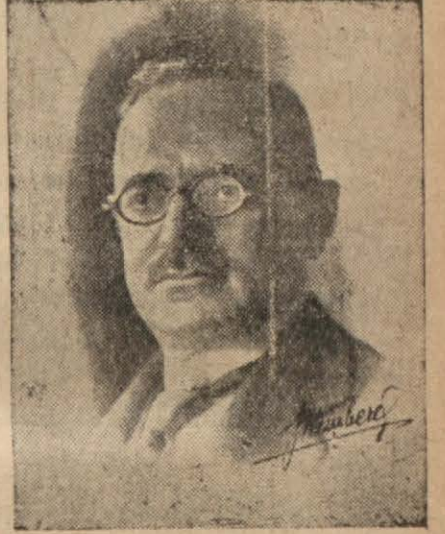
Mühim bir nutuk irat etti.

Kurultay Başkanlığına Meclis Reisi
Abdülhalik Renda seçildi.

Bugün Kurultayca seçilen bir
heyet başvekilin başkanlığında
ebedî şef ATATÜKÜN kabrini
ziyaret ederek çelenk koyacak

C. H. Partisi değişmez genel başkanı
Reisicumhur İsmet İnönü

Kurultay Başkanlığına seçilen
Abdülhalik Renda

Ankara 29 (A. A.)
Cumhuriyet Halk Partisi
büyük kurultayı bu gün
saat onda büyük millet
meclisinde toplanmıştır.

Kurultayın toplanışı
münasebetile Ankaradaki
bütün binalar ve caddeler
baştan başa bayraklarla
ve düvizlerle süslenmiş
bulunuyordu.

Büyük millet meclisi
önünde toplanmış bulunan
kesif bir halk kurultaya
iştirak edecek delgelerin
gelişlerini yakın bir alâka
ile takib eylemekte idiler.

Toplantı saatından
çok önce içtima salonu
delegelerle dolmuş bulun-
yor ve herkes sabırsızlıkla
celsenin açılmasını ve Mil-
lî Şefin nutkunu söyleme-
sini bekliyordu.

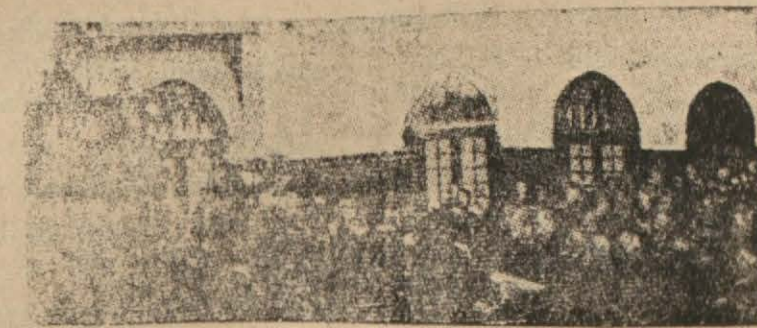
Samiin localarında ga-
zeteciler, Fransız, Afgan,
İran büyük elçileri olduğu
halde bundan diğer elçi-
ler ve elçilikler erkânı
bulunmakta idiler.

Tam saat 10 da Millî
Şef Değişmez Başkan
İnönü halkın sürekli al-

kışları arasında büyük
millet meclisini teşrif bu-
yurmuşlar ve meclis önün-
de başta muzika olmak
üzere bir askerî kıt'a ih-
tiram resmini ifa eylemiş
ve muzika İstiklâl marşını
çalmıştır.

Reisi Cümhur refaka-
tında büyük millet meclisi
reisi Abdülhalik Renda
ve başvekil doktor Refik
Saydam olduğu halde iç-
tima salonuna ve delege-
lerin dakikalarca süren
sevgi tezahüratı ve sürekli
alkışlarla karşılanarak
delegeler arasında yer al-
mışlardır.

Bunu müteakib başve-
kil ve genel başkan vekili
doktor Refik Saydam ri-
yaset kürsüsüne gelmiş,
yoklama yapılmış, reis
vekilliklerine meclis reisi
Abdülhalik Renda ve par-
ti meclis gurubu reis ve-
killerinden Hilmi Uran
intihab edilmiş ve altı
kâtib seçildikten ve riya-
set divanı bu suretle te-
şekkül ettikten sonra Mil-
lî Şef ve Değişmez Baş-

kan İnönü coşkun ve
sürekli alkışlar arasında
kürsüye gelmişler, nutuk-
larını irat buyurmuşlardır.

Baştan başa enerji ve
sevgi dolu bu nutku sık
sık tekrar eden ve bütün
kurultayın tasvibi ifadesi
olan alkışlarla karşılan-
mıştır.

Genel Başkanımızın
nutkundan sonra encü-
menler ayrılmış ve kurul-
tay Çarşamba günü saat
15 te umumî celsesini
yapmak üzere içtimaa ni-
hayet vermiştir.

Büyük kurultayın bu
günkü toplanışında riya-
set divanınca seçilecek
bir hey'etin Atatürkün
muvakkat kabrini ziyaret
ederek büyük kurtarıcıya
kurultayın sevgi ve tazim-
lerini ulaştırması ve bir

çelenk konması ittifakla
tasvib edilmiştir.

Başvekil ve parti ge-
nel başkan vekili doktor
Refik Saydam riyasetinde
teşekkül eden hey'et ya-
rın saat 10 da Ebedî Şe-
fin Etnografya Müzesin-
deki muvakkat kabrini
ziyaret edecektir.

Suriyede krallık meselesi

Elifba gazetesi Ce-
zire muhabirinden al-
dığı şu haberi neşret-
mektedir.

Fransanın Cezire De-
legesi Kolonel Marşan
Derbesiyede irad ettiği
bir nutukta Cezireye
mahsus hususi idarenin
önümüzdeki Temmuz
iptidasından itibaren
tatbikine başlanacağını

Parti Umumî idare heyetinde

Ankara A. A. —
Konya Meb'usu Tev-
fik Fikret Silay,
Parti umumî idare
heyetinde münhal
bulunan âzalığa ri-
yaset divanınca ta-
yin edilmiştir.

ve Cemil Mardam ile
Bonne arasında arasın-
da yapılan anlaşma
mucibince Fransız as-
kerlerinin Suriyede ka-
lacığını söylemiştir.

Kolanel Ho - Komi-
serin Suriyelilere hita-
ben neşretmiş olduğu
beyanname üzerine ka-
binenin istifa ettiğini
— Sonu 2 inci sayfede —

Cumhuriyet Halk Partisi

Nasıl doğdu ve yaşadı

16 Yıl içinde neler başardı

— Dünden Artan —

Parti gurubunun 2 Mart 1934 toplantısında da Türkiyede asırlardanberi manası kalmayan ve Cumhuriyet için bir tehlike olan hilâfetin kaldırılması Şeriye ve Evkaf vekâletinin lâgvi, tedrisatın birleştirilmesi teklifleriyle birlikte kabul olundu.

23 İkinciteşrin 1924 teki bir grup toplantısında da partimizin adına yeni devletin adı olan "Cumhuriyet", kelimesi eklenerek "Halk Fırkası", esasta ki prensiplerini muhafaza ederek "Cumhuriyet Halk Fırkası", oldu.

Buraya kadar inkılâp işlerini hülâsa ettiğimiz Cumhuriyet Halk Partisi Anadolu ve Rumeli müdafaai hukuk cemiyeti adı altında askeri zafere kadar yalnız yurdu Kurtarmak gayesini takip ederken, ondan sonra "Halk Fırkası", adını alarak siyasi prensiplerin teferruatı üzerinde yavaş yavaş yeniliklere doğru açılma yolunu ve dikkatli verimli bir inkılâb politikasını takip etti.

İlk Parti Kurultayı

Bu devrede kurultay vazifesini Kamutaydaki Parti mebuslarının teşkil ettiği grup görüyor ve yapıyordu. İlk parti kurultayı 12 Birinciteşrin 1927 de Ankarada toplandı. Bu kurultayın en esaslî noktasını Ebedî Şefin inkılâbımızın her cihetten tahlil ve hikâyesini yapan büyük nutukları teşkil eder.

Türk inkılâb tarihinin en değerli bir eseri olan bu uzun nutkun büyük bir emekle büyük kuratıcı Atatürkün el yazısı ile yazılmış olması ona ayrıca bir değer vermek-

tedir.

Yine bu kurultayda ilk nizamnamenin umumî esaslarındaki mana ve ruh baki kalmak üzere Cumhuriyetçilik, Halkçılık, Lâiklik mefhumları genişletilerek parti prensipleri daha ziyade aydınlatılmış, partinin banisi Atatürkün genel başkanlığı tesbit edilmiştir.

İkinci ve Üçüncü kurultaylar

İkinci büyük kurultayın kabul ettiği yeni esaslar ulus işlerinin ve millî inkılâbın açılıp ilerlemesi için memleketin umumî hayatına yeni bir cephe verdi. Bu yeni esaslar ana yaşamızdan din kokusunu çıkarmak, yeni harfleri kabul etmek gibi neticeler doğurdu.

Cumhuriyet Halk partisinin üçüncü büyük kurultayı 10 Mayıs 1931 tarihinde toplandı. Partimizin bu üçüncü kurultayı da parti, devlet ve inkılâb hayatımız için temel olan bütün ana fikirleri ilk defa yapılan parti programında bir araya topladı. Yeni programda ikinci kurultayın kabul ettiği Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Lâiklik ile beraber Devletçilik ve İnkılâpçılık vasıfları da partinin ana vasıfları arasında yer aldı.

Devletçiliği dünyanın şimdiki gidişi içinde millî iktisadiyatımızı koruyup yükseltecek bir prensip olarak tatbikatta filen tanınmış olan partimizin bu programı bir bütünlük teşkil eder.

Bundan başka kurultayın kabul ettiği yeni nizamnamede bütün teşkilâta aid usuller, tecrübelerden alınan derslerle umumî şekillere sokulmuştur. Yeni nizamna-

Türk Köylüsünü

Lâik olduğu
mevkie yükseltmek C. H.
Partisi için en
kutsal bir ülküdür.

Cümhuretisimiz İsmet İnönü Köylülerimizin derdlerini dinlerlerken

Sultanlık devrinde Türk köylüsünün elemli vaziyeti halâ gözümüzün önündedir.

Kışın dondurucu sovaklarında, yazın bayıltıcı sıcaklarında yalnız ayak baş açık şunun ve bunun hesabına çalışan, ekip biçtiğinin yüzde on ikisi "Aşar", adile elinden alınan köylünün aşar mültezimleri ve hatta "Şahaneleri", elinden çektiği kahir çok büyüktü.

Mültezim ağa gelip aşar hissesini, ağalık, şahanelik payını ayırmayınca zavallı köylü maline sahip olamaz, harmanını kaldıramazdı.

Yalnız bu kadar mı ya! Anadolu'nun bir tarafında ekinler susuzluktan kururken, öte taraftan bu sene akan suların yaptığı bataklıklar millî bün-yemizi kemiriyor, Malar-

menin dikkate değer bir noktası partiye halk terbiyesi için Halkevleri açmak vazifesini vermiş olmasıdır.

—Sonu Var—

ya köylünün kuvvetini kırıyor, bulaşıcı hastalıklar zürriyetini azaltıyor, Trahom gözlerini kör ediyordu. En ağır vergiyi veren yine köylü idi.

Yaptığı her işte halka dayanan, kuvvetini halktan alan Cumhuriyet Halk Partisi asırların ihmal ettiği köye lâik olduğu ehemmiyeti vermekte gecikmedi. Türk çiftçisini refaha yetiştirecek her türlü tedbirleri almakta geri kalmadı, ve kalmıyorda..

İhtiyaca göre köylerde Mektep açmak, köy yolları yaptırmak, köylü elindeki hayvan ve tohumları islah etmek, vergileri azaltmak, ve daha bir çok köy işlerini başarmak Türkiyede ilk defa "Cumhuriyet Halk Partisine", müyesser olmuştur.

Halkevlerinde kurulan köycülük şubelerile gençlik ve inkılâb Türklüğünün doğrudan doğruya köy ile alâkalandırılması ve köylüler arasında bir türlü neticelenmeyen hudut kavgalarının önüne geçen köy kanununun tatbiki, Cumhuriyet Halk

Partisi programının tabakuk etmiş feyizli bir neticeleridir.

Öz olarak diyebiliriz ki Türk köylüsünü lâik olduğu mevkie yükseltmek Cumhuriyet Halk Partisi için en kutsal bir idealdir.

Önümüzdeki yıllarda bu idealin tahakkuk ettireceği daha bir çok işler vardır.

Siret Bayar

Suriyede Krallık meselesi

— 1 inci sayfeden —
ve yakında Reiscumhurun da istifası beklediğini beyan ederek demiştir ki:

Fransa hükûmeti Suriye milletiyle bilittifak yakında krallık usulünü ilân edecektir.

Haşimi sülâlesinden bir Emir Suriyeye kral olacaktır. Suriyede krallığın ilânile her kes ona bey'at edecek, oradaki zorluklar da sona erecektir.

C. H. Partisinin başardığı büyük işler:

Para Yollarımız

Cumhuriyet devrinde yol inşaatımız muntazam bir tekâmül ve inkişaf takib etmiştir. Yol mesaisi, üçer senelik mesai programlarına tevfikân bir taraftan vilâyet hususî idare bütçelerine konulan tahsisat ile ve diğer taraftan da devletçe mühim görülen yolların Nafia ve kâletî bütçesindeki tahsisata müsteniden doğrudan doğruya merkez teşkilâtı vasıtasile yaptırılması suretiyle iki koldan ilerlemektedir.

Yol programımızın esas hedefi köylere varınca kadar yurdun her köşesinin demiryol istasyonlarına, limanlara, ticaret ve sanayi merkezlerine bağlanması ve demiryollarından başka şoseler vasıtasıyla de yurdumuzun her hangi bir yerinden diğer tarafına inkıtatsız nakliyat ve seyahat inkânının teminidir. Program dairesinde tamir ve inşa edilmekte olan yollar seneden seneye şebekeyi genişleterek hedefe daha yaklaşılmaktadır.

Cumhuriyet idaresi, İmparatorluk devrinden ana vatanda ancak 13885 kilometre şose ile 4450 kilometre toprak yola tevârüs etmiştir. Bu şoselerin hemen ekserisinde taş kalmamış olmakla beraber köprü ve menfezleri de ahsaptan olduğundan bir kısmı yıkılmış ve ekserisi çürümüş, harap olmuş bulunuyordu. Bu sebeble yolların kısmî âzamî istifade edilmez ve geçid vermez bir halde idi. Cumhuriyet Nafiası bunların tamir ve islahına başlamakla beraber bir taraftan da yeni ihtiyaçlara göre bir çok yeni yollar inşa ettirmiştir.

Yol mesaisi aşağıdaki işlerden tereküp etmektedir:

A) Eskiden kalan yolların en bozuk yerlerinin tamiri.

B) Yıkılmış veya yı-

kılmağa yüz tutmuş köprü ve menfezlerin inşası.

C) Eski yolların dar ve tehlikeli yerlerinin genişletilmesi.

D) Dar viraj ve dik meyilli kısımların güzergahi değiştirilip yeniden inşası

E) Yeni ihtiyaçlara göre yeni yollar küşadı.

F) Trafiği en fazla olan yollara asfaltlı kaplamalar yapılması.

G) Yeni yapılan veya tamir edilen yolların mütemadî tamirat ile muhafaza ve idamelerinin temini.

— Sonu Var —

Ağır Ceza Hakimimiz

Münhal bulunan Mardin Ceza Hakimliğine yetmiş lira aylıkla Ankara Âzası Hayrullah Olga tayin edilmiştir.

Yarınki Postalar

31/5/939 Çarşamba

Yarın sabah, saat 9 da ekispres tren postası gelecek, 10 da Savur, Midyat, Gercüş, İdil, Cizre; 11 de Nusaybin, Diyarbakır, Ankara, İstanbul ve Anadolu postaları gidecektir.

RADYO

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

Türkiye radyosu Ankara radyosu

Uzun Dalğa: 1648 m. 183 Kcs. / 120 Kv.

Kısa Dalğa: 19,74 m. 15195 Kcs. / 20 Kv.
31,70 m. 9465 Kcs. / 20 Kv.

Bu günkü program

12,30 Program

12,35 Türk müziği — PI

13,00 Memleket saat avarı, ajans ve meteoroloji haberleri

13,15 Müzik Karışık program — PI

13,45,14 Konuşma Kadın saati — Ev hayatına dair

18,00 Program

18,35 Müzik Operetler — PI

19,00 Konuşma

19,15 Türk müziği Fasil heyeti

20,00 Memleket saat avarı, ajans ve meteoroloji

haberleri

20,15 Türk müziği

21,00 Konuşma

21,15 Esham, tahvilât, kambiyo — nukut borsası fiyat

21,00 Neşeli plaklar — R.

21,30 Müzik Radyo Orkestrası — Şef: H. Ferit Aolar

22,30 Müzik Opera Arayaları — PI

23,00 Son ajans, haberleri ve yarınki Program.

23,15,24 Müzik Cazband — PI

Adliyede Terfiler

Adliye memurları arasında, bir çok terfiler yapılacağını evelce yazmıştık. Bu kararname yüksek tasdikten çıkmış, vilâyetimiz dahilindeki Hâkimlerden Mardin Aza muavini Edip Aras-

lı, Sorgu Hakimi Yaşar Kazanoğlu, Cizre C. Müddei Umumisi Rıfki Taneri birer derece terfi etmişlerdir.

Tebrik eder, muvaffakiyetler dileriz.

Yurtdaş!

Çok para kazanıp yuvanı şen, yavrularını mes'ut edeyim düşüncesile kaçakçılık yapanlar sonuncunda yuvasız ve yavrusuz kalırlar.

günlük

PIYASA

Buğday	2	75
Arpa	2	50
Un (Bir çuval)	620	
Darı	2	75
Nohut	6	
Mercimek	3	
Pirinç	22	
Sade Yağ	90	
Tere yağı	70	
Zeytin yağı	70	
Yün	35	
Deri	40	
Badem	18	
Badem içi	93	
Ceviz	18	
Ceviz içi	50	
Mahlep	30	
Mazi	19	
Kesme Şeker	35	
Toz şeker	31	
Kahve	118	
Sabun	42	
Çay	350	
Kuru üzüm	20	
Pekmez	15	
Bal	50	

Yıldı (1) Lira

Her gün binlerce yavruyu senin yardımın, senin şefkatinle sinesinde barındıran Çocuk Esirgeme kurumudur.

Yıldı lira ve. Çocuk Esirgeme kurumuna üye ol.

Çocuk

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel merkezi tarafından çıkarılmakta olan (Çocuk) adlı derginin (136) Sayısı çıkmıştır.

Yurt yavrularının sağlık, sosyal Kültürel durumlarının inkişafına hizmet eden bu kıymetli dergiyi çocuklara çocuklu ana ve babalara tevsiye ederiz.

İDAREHANESİ
Eski Halkevi Binası Hususî Daire
Telgraf Adresi
Mardinde "Ulus Sesi,"

MARDİN'DE ULUS SESİ

Umumi Neşriyat ve Yazı İşleri
Direktörü
M. Siret Bayar
Basıldığı yer: (ULUS SESİ) Basımevi

İlk Öğretim

Maarif Vekâleti-
nin haftalık olarak
çıkarmağa devam
ettiği (İlk Öğretim)
gazetesinin (8) ncü
nüshası da Matba-
amıza gelmiştir.

Muallimlerle ta-
lebelerimiz için fay-
dalı yazılarla süs-
lenmiş olan bu gü-
zel gazeteyi oku-
vucularımıza hara-
retle tavsiye ede-
riz.

Yurtdaşı!
Kızılay, Yurtta ölüm ve Şekkatın
Arasına Kanad Gerer.

Arkadaşlar!

Şehrimizde teşekkül et-
miş olan Akrep imha kü-
rumuna ve bu hayır işine
seve seve üye olalım...

Yurtdaşı!

**KURDUĞUMUZ FABRİ-
KALAR VE YAPTIĞIMIZ
DEMİRYOLLAR**

Hep ulusun biriktirme gücüne
dayanır.

Bu gücü arttırmak hep senin
elindedir

Türk Hava Kurumu
28 cı - TERTİP

Büyük Piyangosu

2 nci Keşide: 11 Haziran / 939 dedir

Büyük İkramiye: 40.000 Liradır...

Bundan başka: 15.000, 12.000, 10.000 liralık
ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık iki adet mü-
kâfat vardır...

Yeni tertipten bir bilet alarak iştirâk etmeyi ih-
mal etmeyiniz. Siz de piyangoğunun mesut ve bahti-
yarları arasına girmiş olursunuz...

Ana

Çocuk Esirgeme
Kurumu Genel Mer-
kezi tarafından çı-
karılmakta olan
(Ana) adlı derginin
(15) Sayısı çıkmıştır
Yurt yavrularının
Sağlık, Sosyal Kül-

türel durumlarının
inkişafına hizmet
eden bu kıymetli
dergiyi çocuklara
çocuklu ana ve ba-
balara tavsiye ede-
riz.

Yurddası!

Kaçakcılık yapma!

YURTDAŞ!

**Türk Hava
Kurumuna
Yardım Et**

**Bu yardım en bü-
yük bir yurd bor-
cudur.**

YURTDAŞ!

Türk evinin şe-
refli ananesi kiler-
dir.

Kavanoz, kava-
noz reçelleri, şişe
şişe şurupları olma-

yan bir ev, Çocuk-
suz bir yuva kadar
tatsızdır.

Bu güzel anane
mizi yaşatalım.

Yuvanın saadet ve varlığını doğuran,
Aile düğümünü kuvvetlendiren çocuktur
Çocuğu sev. Sevmekten mahrum biles
yavruları da hatırla Yılda bir lira ver
Çocuk Esirgeme Kurumuna üye ol.

Yurtdaşı!

Yurdun en uzak köşesindeki Yoksul Yav-
ruların sağlığına erişebilmek için Yılda bir
Lira verip Çocuk Esirgeme Kurumuna Üye
olalım...